

Område Styrning och vägledning
Avdelning Företags- och myndighetsstöd
Ulla Fäger

Konsekvensutredning gällande ansökan om registrering av en skyddad beteckning för Jämtländsk vit källarlagrad getost

1. Beskrivning av problemet och vad Livsmedelsverket vill uppnå

En skyddad beteckning för livsmedel visar att en produkt kommer från en viss ort eller region eller, i undantagsfall, ett visst land. Produktens kvalitet eller egenskaper ska helt eller väsentligen bero på en viss geografisk omgivning med de naturliga och mänskliga faktorer som förknippas med den, och samtliga produktionsled ska äga rum i det avgränsade geografiska området.

Skyddade beteckningar kan sägas vara kollektiva immaterialrätter. Inom EU har man funnit att det skydd som skyddade beteckningar ger är avgörande för att bevara traditionella och högkvalitativa produkter och det kunnande och de arbetstillfällen som är kopplade till dem. Skyddet för skyddade beteckningar hjälper framförallt små och medelstora företag och tillverkare. Skyddade beteckningar syftar till att framhäva sambandet mellan mänsklig verksamhet, kultur, mark och resurser samt ger hjälp att skydda immateriella tillgångar såsom anseende och kvalitetsnormer.

Livsmedelsverket har bl.a. ansvar för att ta emot och handlägga ansökningar om registrering av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel samt ansökningar om ändring av produktspecifikation för och avregistrering av sådana produkter.

Livsmedelsverket strävar även efter att de kompletterade specifikationerna ska vara förenliga med EU-rätten i övrigt och att de ska avspegla branschens gemensamma bild av vilka krav som gäller för de traditionella produkterna. De kompletterade specifikationerna ska ge tillförlitlig information om vilka krav som ställs för att de geografiska beteckningarna ska få användas. De krav som ställs ska inte gå längre än vad som är nödvändigt och de producenter som i dagsläget tillverkar dessa produkter ska i möjligaste mån kunna fortsätta att använda de geografiska beteckningarna. Livsmedelsverket anser vidare att ett viktigt mål med kompletteringarna är att konsumenter inte blir vilseledda av de geografiska beteckningarna och att beteckningarna lever upp till konsumenternas förväntningar.

Område Styrning och vägledning
Avdelning Företags- och myndighetsstöd
Ulla Fäger

2020-04-23

Dnr 2018/03940

2. Vilka berörs av regleringen

Det är huvudsakligen producenter av mejerivaror som berörs, liksom branschorganisationer. Även konsumenter berörs av regleringen.

3. De bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Av 2 § förordningen (2009:1425) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel framgår att Livsmedelsverket ska ta emot och handlägga ansökningar om registrering av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel samt ansökningar om ändring av produktspecifikation för och avregistrering av sådana produkter.

4. Vilka kostnadsrämsiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Den föreslagna specifikationen kommer att innebära att konsumenter inte blir vilseledda över produkternas innehåll och att det finns en tydlig koppling mellan det geografiska området och produkterna. Anseendet för produkterna kommer att behållas och eventuellt förstärkas, då produkterna måste hålla hög kvalitet för att kunna leva upp till den geografiska ursprungsbeteckningen.

5. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Förslagen bedöms överensstämma med EU-rätten.

6. Finns det producenter som producerar Jämtländsk vit källarlagrad getost enligt en annan metod och därför behöver ställa om alternativt ändra sin märkning? Vad blir konsekvenserna för dem? Hur stora kostnader kan det bli?

Samtliga idag verksamma gårdsmejerier som för närvarande tillverkar Jämtländsk vit källarlagrad getost är belägna inom det traditionella geografiska området ingår i den förening som står bakom ansökan. Ytterligare producenter inom det geografiska området kan tänkas tillkomma. En sådan utveckling beror ytterst på efterfrågan på Jämtländsk vit källarlagrad getost, tillgången till getmjölk, kunskap om hur osten framställs och tillgång till lämplig källare för ostens mognadsprocess. Det finns enstaka mejerier utanför det geografiska området som tillverkar källarlagrad getost. Så vitt känt är det i dessa fall fråga om en helt annan typ av getost.

7. Antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Det finns idag ca 10 producenter av Jämtländsk vit källarlagrad getost, huvudsakligen små gårdsmejerier. Den största aktören är Skärvångens Bymejeri AB. Samtliga mejerier sysslar även med ystning av annan typ av ost.

8. Vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

De producenter vars produkt redan överensstämmer med den produkt som beskrivs i specifikationen behöver inte vidta några ytterligare åtgärder. Kostnaderna för kontrollerna av att produktspecifikationen uppfylls ska dock belasta tillverkaren. Utöver kostnaden för kontrollen görs bedömningen att det inte uppstår några ytterligare kostnader. I den mån en producent inte längre kommer att kunna använda sig av beteckningen kommer denna endera behöva göra förändringar i sina produktionsled, för att inkluderas, eller göra förändringar i märkningen på sina produkter. Livsmedelsverket saknar uppgifter om vilken tidsåtgång och vilka kostnader som är förknippade med att ändra produkternas märkning.

9. Vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Företag som i fortsättningen vill tillverka enligt produktspecifikationen kan behöva ställa om produktionen för att leva upp till kraven i specifikationen, vilket även kan medföra kostnader.

10. Om regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Den skyddade geografiska beteckningen bedöms ge produkten ett bättre anseende. Den geografiska beteckningen ställer dock även större krav på de produkter som omfattas, vilket kan leda till en dyrare tillverkning.

11. Hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen, och om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Det bör inte finnas behov av särskilda hänsyn för mindre företag. Skyddet av geografiska beteckningar brukar dock i sig främst gagna små och medelstora företag.

Område Styrning och vägledning
Avdelning Företags-och myndighetsstöd
Ulla Fäger

2020-04-23

Dnr 2018/03940

12. Effekter för stat, kommuner och regioner

Det är i första hand Livsmedelsverket som har kontrollansvaret för producenter av mejeriprodukter och därmed även ansvar för att kontrollera att kraven i produktspecifikationen uppfylls innan produkten släpps på marknaden. Det kan dock också förekomma produktion av getost inom ramen för detaljhandeln i enlighet med artikel 1.5 b ii och i dessa fall är kommunerna behörig kontrollmyndighet.¹

När produktspecifikationerna är fastställda är alltså kontrollmyndigheterna skyldiga att kontrollera om kraven uppfylls innan produkterna släpps ut på marknaden. När produktspecifikationerna är fastställda kan det därför medföra ett visst utökat arbete för kontrollmyndigheterna. Kostnaderna för kontrollerna ska belasta producenten. Kommuner och landsting kan eventuellt också påverkas om någon producent väljer att göra förändringar i sin produktion och på så sätt påverkar antalet arbetstillfällen i kommunen. I övrigt berörs inte kommuner och regioner direkt av regleringen.

12. Jämställdhet och miljö

Livsmedelsverket kan inte se att förslaget har några effekter ur jämställdhetssynpunkt eller för miljön.

Kontaktperson vid Livsmedelsverket

Ulla Fäger, 018-17 55 67

---

¹ Se Livsmedelsverkets Kontrollwiki, [http://kontrollwiki.livsmedelsverket.se/artikel/111/verksamheter-som-hanterar-livsmedel-av-animaliskt-ursprung#Primärproducenter med leveranser av primärprodukter direkt till konsumenter eller till lokala detaljhandelsanläggningar](http://kontrollwiki.livsmedelsverket.se/artikel/111/verksamheter-som-hanterar-livsmedel-av-animaliskt-ursprung#Primärproducenter%20med%20leveranser%20av%20primärprodukter%20direkt%20till%20konsumenter%20eller%20till%20lokala%20detaljhandelsanläggningar),